

Μνήμη και Προφορική Ιστορία

Ενότητα 10: Η Ερμηνεία Συνεντεύξεων

Ρίκη Βαν Μπούσχοτεν

Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

ΜΑΘΗΜΑ 10

Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ

Βιβλιογραφία

- ◆ P. Thompson, *Φωνές από το Παρελθόν*, κεφ. 9, σ. 321-370
- ◆ Γ.Τσιώλης, Βασικές αρχές της ανάλυσης βιογραφικών αφηγηματικών κειμένων, στο Γ.Τσιώλης, *Ιστορίες ζωής και βιογραφικές αφηγήσεις*, σ. 188-202.
- ◆ Γ. Τσιώλης, Τα στάδια της ανάλυσης βιογραφικών αφηγηματικών κειμένων, στο ίδιο, σ. 203-210.
- ◆ P.Βαν Μπούσχοτεν, 2011 “Έχω κάνει 100 συνεντεύξεις. Τι να τις κάνω;”

<http://cretaadulthoodeduc.gr/blog/?p=381>

Τρόποι παρουσίασης προφορικών μαρτυριών σε βιβλία

- ◊ Επιστημονική μονογραφία
- ◊ Μεμονωμένη αφήγηση ζωής
- ◊ Συλλογή αφηγήσεων ζωής
- ◊ Συνδυασμός αφηγήσεων ζωής και ιστορική ή κοινωνιολογική ανάλυση

Επιστημονική μονογραφία

Π.Χαντζαρούλα, *Σμιλεύοντας την υποταγή*,
2012

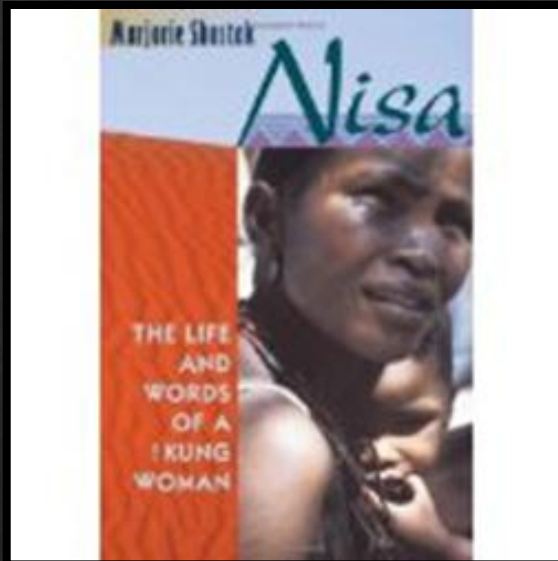

Δ.Λαμπροπούλου, *Οικοδόμοι*, 2009

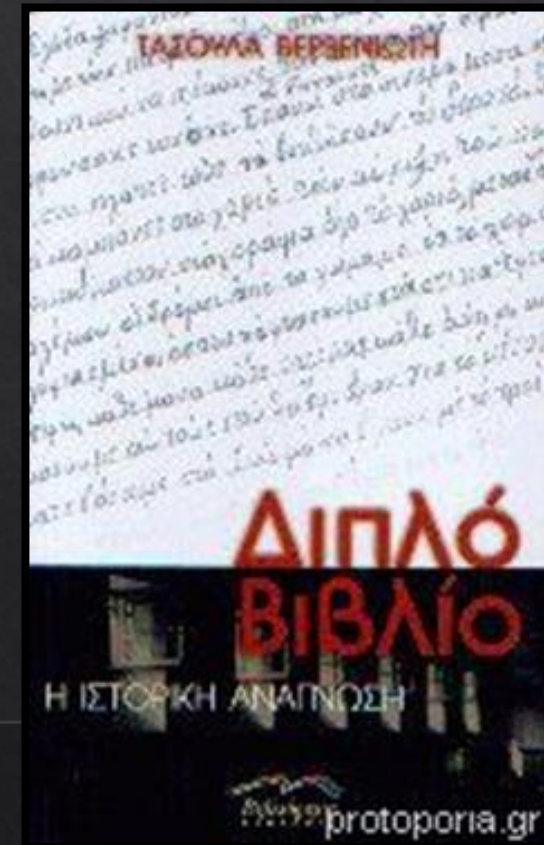

Μεμονωμένη αφήγηση ζωής

M.Shostak, *Nisa, the Life and Words of a !Kung Woman*, 1988

Τ.Βερβενιώτη, Διπλό Βιβλίο, 2003

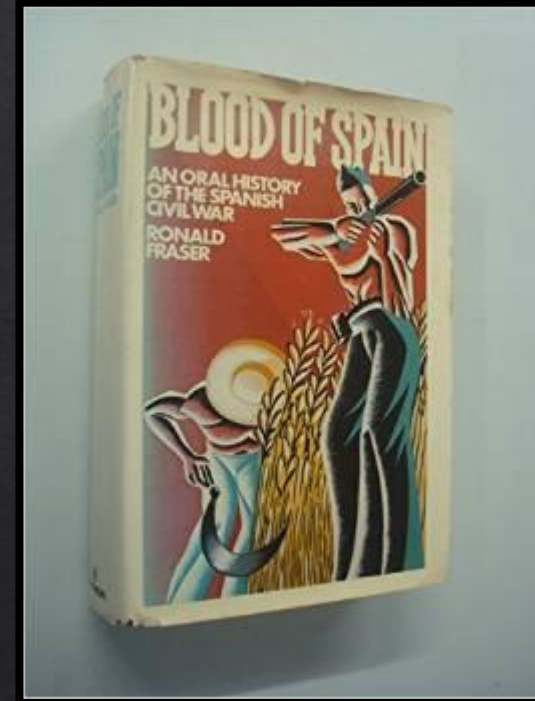

Συλλογή αφηγήσεων ζωής

Βαν Μπούσχοτεν, *Περασάμε πολλές μπόρες, κορίτσι μου...*

R.Frazer, *Blood of Spain*, 1986

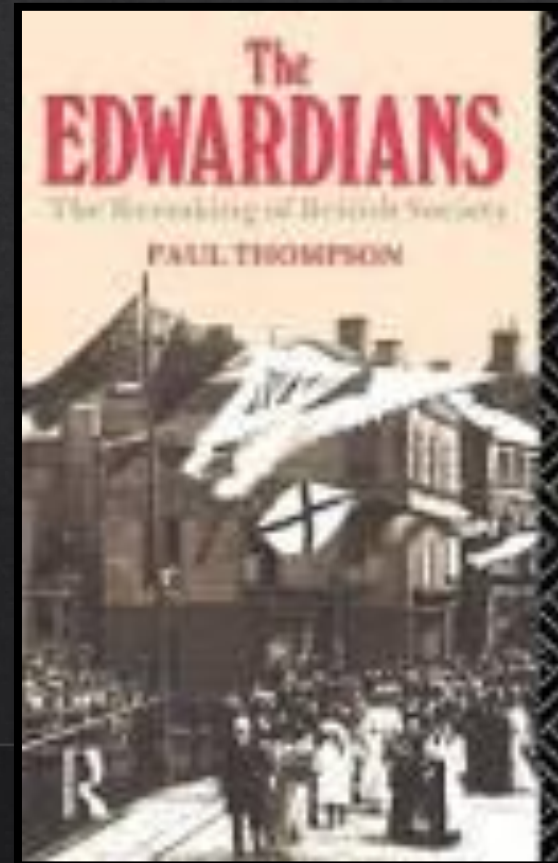

Συνδυασμός αφηγήσεων ζωής και επιστημονικής ανάλυσης

Boeschoten-Danforth, *Παιδιά του ελληνικού Εμφυλίου*, 2015

P.Thompson, *The Edwardians*, 1975

Ανάλυση συνεντεύξεων

Βήμα 1: επεξεργασία περιεχομένου

- ◇ Περίληψη
- ◇ Απομαγνητοφώνηση με επικεφαλίδες
- ◇ Ευρετηρίαση με λέξεις κλειδιά
- ◇ (εντοπισμός θεματικών, ενδ. χρήση λογισμικού, Nvivo, Atlas, Stories Matter)
- ◇ Αξιολόγηση συνέντευξης ως προς την αξιοπιστία
 - ◇ <http://www.stories-matter.com/>

Βήμα 2: Επιλογή κατάλληλης μεθόδου ανάλυσης

Είδη ανάλυσης:

- ◊ Αφηγηματική ανάλυση
- ◊ Ιστορική ανασύνθεση, συνδυασμός με άλλες πηγές
- ◊ «Εθνοκοινωνιολογική» ανάλυση (D.Bertaux)

Ανάλυση ατομικών συνεντεύξεων: η αφηγηματική ανάλυση

Για τη μεθοδολογία της αφηγηματικής ανάλυσης, βλέπε

- ◇ G.Rosenthal. 2013. Η βιογραφική έρευνα. Στο Τσιώλης, Γ. & Σιούτη, Ε. (2013): *Βιογραφικές (ανα)κατασκευές στην ύστερη νεωτερικότητα*, Νήσος, Αθήνα, 63-110.
- ◇ Γ.Τσιώλης. 2014. *Μέθοδοι και τεχνικές ανάλυσης στην ποιοτική κοινωνική έρευνα*, Εκδόσεις Κριτική, σ. 197-360.

Διάκριση βιωματικού & αφηγηματικού χρόνου

- ◊ Βιωματικός χρόνος: σημαντικότεροι βιογραφικοί σταθμοί
- ◊ Κατάρτιση κοινωνικού προφίλ αφηγητή
- ◊ Ερμηνεία βιογραφικών συμβάντων: ποια συμβάντα έχουν σημαδέψει τον πληροφορητή; Ποιες ρήξεις/τομές; Ποιες κανονικότητες;

Αφηγηματικός χρόνος

- ◊ Ανάλυση κειμενικής διάρθρωσης της αφήγησης: ποια είδη του λόγου, ρυθμός αφήγησης
- ◊ Ποιες θεματικές ενότητες; Με ποια σειρά παρουσιάζονται; Ποια θέματα αποσιωπούνται; Υπάρχει μια εσωτερική λογική;
- ◊ Πως συσχετίζεται ο αφηγηματικός χρόνος με το βιογραφικό;
- ◊ Επιλογή σημαντικών αποσπασμάτων για περαιτέρω ανάλυση

Ανάλυση σημαντικών αποσπασμάτων

- ◆ Τι λέει το απόσπασμα;
- ◆ Πως παρουσιάζεται στην αφήγηση (είδη του λόγου, πχ αφήγηση, έκθεση πεπραγμένων, ειρωνεία, ανέκδοτο)
- ◆ Γιατί παρουσιάζεται το απόσπασμα εδώ (σχέση με συνολική αφήγηση)
- ◆ Γιατί παρουσιάζεται με αυτή τη μορφή;
- ◆ Τι μας λέει για την αυτό-εικόνα του πληροφορητή;
- ◆ Τι μας λέει για τη θέση του στην κοινωνία;
- ◆ Τι μας λέει για τη θέση του στην ιστορία;

Ένταξη ατομικών περιπτώσεων σε σύνολο συνεντεύξεων

- ◊ Ανασυγκρότηση ατομικής περίπτωσης
- ◊ Σύγκριση με άλλες περιπτώσεις
- ◊ Γενίκευση

Ιστορική ή κοινωνιολογική ανασύνθεση

- ◊ Η πιο συνηθισμένη μορφή ανάλυσης στην προφορική ιστορία
- ◊ Συνδυασμός προφορικών μαρτυριών με άλλες πηγές
- ◊ Εστίαση στο ρόλο της προφορικής μαρτυρίας στη διατύπωση νέων ερμηνειών/ Βλ. Thompson 2002:351-364

Ανάλυση συνόλου συνεντεύξεων

- ◆ Κάθετη ανάγνωση – λεπτομερή ανάλυση μεμονωμένων αφηγήσεων ζωής
- ◆ Οριζόντια ανάγνωση – σύγκριση ομάδων συνεντεύξεων ως προς τις θεματικές
 - ◆ (εναλλακτικά) ελεύθερη αναζήτηση κοινών ρητορικών/θεματικών
- ◆ Επιλογή χαρακτηριστικών περιπτώσεων: κανονικότητες – σημεία ρήξης
- ◆ Σημείο κορεσμού;

Εθνοκοινωνιολογική ανάλυση

- ◆ (D.Bertaux, *Les recits de vie*)
- ◆ Οριζόντια ανάγνωση συνεντεύξεων
- ◆ Διατύπωση ερμηνευτικών υποθέσεων από την αρχή
- ◆ Συγκριτική ανάλυση συνεντεύξεων:
 - ◆ Επαναλαμβανόμενα σχήματα
 - ◆ Ανάλυση και τυπολογία χαρακτηριστικών βιογραφικών διαδρομών
- ◆ Παράδειγμα: Μ.Λιάπη 2009 Στρατηγικές κοινωνικής ένταξης των μεταναστριών: περιορισμοί, επιλογές και προοπτικές, στο Βαϊου, Ντ & Μ. Στρατηγάκη, (επ) *Το φύλο της μετανάστευσης*, Αθήνα: Μεταίχμιο, σ. 163-194

Επιλογή αποσπασμάτων για το μουσείο

Κριτήρια

1. Λέει κάτι το σημαντικό για το ερευνώμενο θέμα
2. Ποικιλία οπτικών γωνιών
3. Εκφράζει μια «κανονικότητα», κοινές εμπειρίες
4. Εκφράζει μια εξαίρεση, το απροσδόκητο
5. Θέμα ταμπού
6. Δυνατότητα συνδυασμού με άλλα τεκμήρια (προφορική μαρτυρία, έγγραφο, αντικείμενο, φωτογραφία)

Χρηματοδότηση

- ◇ Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- ◇ Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- ◇ Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση, Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.